

Stanovisko

Konfederace zaměstnavatelských a podnikatelských svazů ČR

k materiálu „Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 201/2012 Sb., o ochraně ovzduší, ve znění pozdějších předpisů“

V rámci mezirezortního připomínkového řízení jsme obdrželi výše uvedený návrh a k němu Konfederace zaměstnavatelských a podnikatelských svazů ČR (KZPS ČR) uplatňuje následující zásadní připomínka.

K § 6 odst. 4 – Zjišťování a vyhodnocování úrovně znečišťování

Rozumíme cíli nové úpravy, tedy ověřovat správnou funkci technologie ke snižování emisí i mimo okamžik jednorázového autorizovaného měření. Problém však spočívá v tom, že plošně pojatá povinnost nepřetržitého sledování provozního parametru nemusí být u některých reálných konfigurací technicky vypovídající, ekonomicky přiměřená ani administrativně efektivní.

V provozech s větším počtem filtračních jednotek se používají různé řídicí systémy, některé jednotky pracují s frekvenčními měniči a některé spouštějí jen vybrané sekce podle aktuální potřeby výroby. Za těchto okolností nemusí být například tlaková ztráta univerzálním a spolehlivým ukazatelem správné funkce technologie. Pokud sledovaný parametr nereflektuje reálný provozní režim zařízení, vzniká povinnost, která generuje data, ale nepřináší odpovídající kontrolní hodnotu.

Platné znění § 6 odst. 4 již připouští, že pokud není možné provozní parametr stanovit, krajský úřad stanoví místo něj technickou podmínku provozu, která zajistí obdobnou kontrolu funkce technologie. Tento princip považujeme za správný, ale měl by být výslovně promítnut do praktického provádění tak, aby nebyl výjimkou využívanou pouze restriktivně, nýbrž standardním nástrojem pro atypické technologické konfigurace.

Navrhujeme kompromisní úpravu: nepřetržité sledování provozního parametru zachovat pouze tam, kde lze stanovit technicky relevantní, měřitelný a vypovídající parametr. Tam, kde by sledovaný parametr byl zkreslený například proměnlivým výkonem ventilátorů, frekvenčními měniči, sekčním provozem nebo více paralelními filtračními jednotkami, má být přednostně umožněna náhradní technická podmínka provozu. Tou může být například evidence provozních stavů, kontrolní interval údržby, kontrola funkce odlučovací technologie, provozní signalizace poruch, pravidelná kontrola filtračních médií, kombinace provozních dat nebo jiný objektivní způsob prokazující funkčnost zařízení.

Tento návrh nevede k obejití povinnosti ani ke snížení ochrany ovzduší. Naopak směřuje k tomu, aby kontrolní mechanismus měřil skutečně relevantní skutečnosti. Povinnost, která je technicky nevypovídající, nepomáhá ani státu, ani provozovateli, ani ochraně ovzduší. Efektivní regulace má sledovat reálné environmentální riziko, nikoliv pouze formální existenci datového záznamu.

Žádáme proto o změnu, a to nikoliv nutně ve smyslu úplného vypuštění § 6 odst. 4, ale minimálně ve smyslu metodického a legislativního zpřesnění, že u atypických technologií lze standardně použít jiný, technicky vhodnější způsob kontroly správné funkce technologie ke snižování emisí.

Tato připomínka je zásadní

K § 16

Navrhujeme doplnit do znění zákona v § 16 a násl. výjimku ze zákazu spalování rostlinných zbytků.

„Fyzické a právnické osoby mohou spalovat rostlinné zbytky vzniklé při údržbě ovocných sadů, školkových porostů a vinic v období jarních mrazů za účelem ochrany úrody, pokud:

- a) spalování probíhá přímo v sadu nebo školce,*
- b) množství spalovaného materiálu odpovídá velikosti plochy a je použita technika spalování minimalizující emise do ovzduší,*
- c) jsou dodržena bezpečnostní opatření proti požáru a ohrožení osob či majetku.“*

Odůvodnění

1. Potřeba právní úpravy:

Současná právní úprava dle zákona č. 201/2012 Sb. prakticky zakazuje spalování rostlinných zbytků mimo zařízení určené pro nakládání s odpady. Tato úprava je však v rozporu s agronomickou praxí při ochraně ovocných sadů proti jarním mrazům, kde lokální pálení zbytků dřeva, slámy nebo větví pomáhá chránit úrodu před poškozením mrazem.

2. Agrotechnický důvod:

Použití spalování zbytků jako zdroje tepla a zadržení vyzařujícího tepla v sadu je účinnou a tradiční metodou ochrany rostlin. Alternativní opatření (ventilátory, zavlažování) mohou být finančně nebo technicky náročná a nejsou vždy efektivní.

3. Soulad s existujícími zákony a praxí:

Tento paragraf nepřekračuje rámec stávající ochrany životního prostředí. Je kompatibilní se zákonem č. 326/2004 Sb., o rostlinolékařské péči, a s praxí lesního zákona (§ 32 odst. 1 písm. b) zákona č. 289/1995 Sb.) při spalování klestu a těžebních zbytků.

4. Závěr:

Doplněním tohoto paragrafu vznikne jasná a předvídatelná právní úprava, která umožní zemědělcům a sadařům legálně a bezpečně chránit úrodu před jarními mrazy bez nutnosti výjimek či individuálních povolení od orgánů ochrany ovzduší, která by byla zdlouhavá, počasí je nepředvídatelné a je nutně jednat rychle. Ochrana veřejného zdraví a ovzduší bude zachována.

Tato připomínka je zásadní

K příloze č. 4, část B, bod 1.17 - Kontinuální měření emisí

Současné nastavení povinnosti kontinuálního měření je problematické tím, že povinnost kontinuálního měření není navázána primárně na skutečnou technickou podstatu zdroje a jeho emisní riziko, ale na výsledný produkt. Cílem návrhu není oslabit ochranu ovzduší ani zrušit kontrolu zdroje, ale nastavit povinnost kontinuálního měření emisí proporcionálně, technologicky neutrálně a nediskriminačně.

V praxi tak může vznikat rozdílný režim pro technologicky srovnatelné sušárny s přímým ohřevem podle toho, zda je výstupem lisovaná deska, nebo jiný dřevařský výrobek, například pelety. Tento rozdíl není z pohledu ochrany ovzduší přesvědčivě odůvodněn, protože emisní charakter zdroje je dán zejména spalovacím/sušicím procesem, palivem, odlučovací technologií, objemem spalin a skutečnou emisní zátěží, nikoliv pouze finálním výrobkem.

Navržená **hranice 600 m³/den** nepředstavuje svévolné číslo, ale snahu nastavit základní hranici proporcionality a férovosti mezi jednotlivými provozovny. V praxi existují výrazné rozdíly v kapacitách – například menší podniky se pohybují kolem 500 m³/den, zatímco velkokapacitní provozovny dosahují řádově až kolem 3 500 m³/den. Přesto může být na oba tyto typy provozů aplikována shodná povinnost kontinuálního měření.

Z ekonomického pohledu však tato povinnost dopadá na jednotlivé subjekty zásadně odlišně. U velkých provozů se náklady na pořízení a provoz kontinuálního měření rozprostřou do výrazně vyššího objemu výroby, a tedy představují relativně nižší procentuální zatížení. Naproti tomu u menších podniků tvoří tyto náklady významně vyšší podíl na celkových nákladech, čímž se zvyšuje jejich ekonomická zranitelnost a snižuje konkurenceschopnost.

Právě z tohoto důvodu považujeme za klíčové nastavit hranici, která zohlední nejen technické parametry zdroje, ale i princip spravedlivé soutěže na trhu. Smyslem návrhu není oslabit kontrolní mechanismy ochrany ovzduší, ale zavést takové rozlišení, které zajistí vyvážený dopad regulace napříč subjekty různé velikosti. Bez tohoto rozlišení dochází k faktickému zvýhodnění velkých provozů, které jsou schopny nové povinnosti absorbovat výrazně snáze než menší podniky.

Navržený kapacitní práh **600 m³/den** tak představuje legitimní nástroj, jak dosáhnout rovnováhy mezi ochranou ovzduší a zachováním férových podnikatelských podmínek. Takovýto přístup by zachoval ochranu ovzduší u významných zdrojů, ale zamezil by nepřiměřené investiční zátěži tam, kde je environmentální přínos kontinuálního měření nízký.

Tato připomínka je zásadní**Kontaktní osoby:**

Mgr. Jakub Machytka

e-mail: jakub.machytka@uzs.cz

mob: 727 956 059

Dr. Jan Zikeš

e-mail: zikes@kzps.cz

mob: 775 15 77 50

V Praze dne 26. května 2026

Ing. Jiří Horecký, Ph.D., MSc., MBA
prezident